

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ АРХІТЕКТУРНО-ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ ТА АКТУАЛЬНІСТЬ АРХІТЕКТУРНОЇ ОСВІТИ

Коншина О. М.,

старший викладач кафедри Рисунка, живопису та архітектурної графіки,
alenaKonshyna@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5270-1368

*Архітектурно-художній інститут,
Одеська державна академія будівництва та архітектури*

Анотація. У статті обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету та завдання дослідження, об'єкт і предмет наукової роботи, стан проблеми та методи дослідження, простежено аспекти наукової новизни, зазначено теоретичну цінність і практичне значення виконаної роботи.

Дослідження, що проводиться в межах наукової діяльності кафедри Рисунка, живопису та архітектурної графіки, кафедри Дизайну архітектурного середовища, вказує на необхідність розгляду інноваційних освітніх процесів, як частини практичної діяльності архітекторів, спрямованої на адаптацію міста до нових викликів.

У статті розглядаються питання щодо використання результатів дослідження теми, при розробці та вдосконаленні програм з дисциплін кафедр для студентів-архітекторів, та графічних дизайнерів і методики зображення актуального рішення дизайну житла людини, та її оточуючого середовища в сучасності, яка розвиває композиційне мислення майбутніх зодчих, та дизайнерів.

Обґрунтовано необхідність інтеграції традиційного академічного та інноваційного підходів в навчанні зображення як комплексного навчального предметів в професії архітектора і графічного дизайнера.

У статті розглянуті актуальні підходи в освіті і їх відображення в архітектурних рішеннях вищих навчальних закладів на основі аналізу українського та зарубіжного досвіду.

Вивчаються нові методики освіти, які відповідають цим трансформаціям. Виявлені концептуальні і практичні рішення в області зображення архітектурних просторів у вищих навчальних закладах, що відповідають актуальним змінам в системі освітнього процесу.

Ключові слова: містобудування, архітектура, вища архітектурна освіта, рисунок, архітектурне проектування, дизайн, пленер, художньо-графічні уміння та навички, екстер'єр, інтер'єр.

Вступ. Архітектурно - художня творчість - багатомірна і складно організована сфера людської діяльності, що породжує естетично якісно новий витвір мистецтва, і відрізняється своєю неповторністю, оригінальністю та суспільно-історичною унікальністю. Значення архітектурно - художньої творчості у процесах становлення, розвитку та прояви їх у соціально-культурній сфері важко переоцінити.

Архітектурно - художня творчість як унікальний вид діяльності спрямований на активне ціннісне освоєння та розуміння картини світу, що залежить від соціальних, культурних, релігійних, політичних, моральних, технічних, економічних та інших умов. З часом накопичується унікальний досвід архітектурно-мистецької творчості, примножується арсенал культурної спадщини, традицій та видів творення, постійно поповнюється інструментарій методів, професійних прийомів, засобів, трансформується світогляд, розвивається процес творчого мислення. Кардинально новою рисою сучасної епохи є формування економіки знань, де наука, освіта, виробництво, бізнес дедалі більше інтегруються в цілісну систему, що самостійно розвивається. Закономірно змінюється світ

навколо нас, а разом із ним переваги, цінності, орієнтири, сприйняття оточення. Сучасним уявленням про будову та рух матерії стверджується, що навколишній людський світ системний, і що системний підхід до пізнання та перетворення світу, є філософським підходом, що конкретизує діалектико-матеріалістичний принцип загального зв'язку, він від стосовно конкретних наукових напрямів, виступає як загальнонауковий, і на його основі розгортається певна загальнонаукова методологія.

Від стану соціальної, політичної системи, рівня освіти, професіоналізму та загальнокультурного рівня особистості архітектора, багато в чому залежить майбутнє націй та держав, їхня економіка. Тенденція архітектурної освіти - до прагнення збалансувати потребу у швидкому реагуванні на процеси, здатність змінюватися за необхідності правильних рішень і важливості принципових позицій у питаннях знання, суспільства, культури, екології, етики залишається мало вивченою. Для виконання таких робіт необхідний: комплексний підхід у порівняльному аналізі загальних ознак, прийомів, методів; системний підхід у дослідженні сучасних тенденцій та взаємозв'язку науки, освіти та практики; контекстуальний підхід у самому процесі архітектурно-художньої творчості та формуванні нового мислення. Філософський підхід, конкретизований діалектико-матеріалістичним принципом розгляду сучасних тенденцій архітектурно – художньої творчості та актуальних векторів архітектурної освіти є важливою темою та багато в чому визначає вибір заявленої теми.

Постановка проблеми. Архітектура існує для того, щоб облаштувати суспільство, перш за все, розробляючи та плануючи його матеріально – просторову структуру. Архітектурно – художня творчість є за своїм характером соціальною. Якісно нова архітектура, нове фізичне доквілля не «вкладається» в рамки критеріїв вчорашнього дня, суспільство пред'являє нові вимоги, вона різна як за формою (матеріальною якістю), так і за змістом (філософії, духовному, культурно - естетичному, соціальному значенню та функціональному наповненню).

Сучасний досвід архітектурно-художньої творчості в науковому плані показує, що йде активний процес інтеграції науки і техніки, по-різному відбувається злиття науки, освіти та практики, проте ще не відпрацьовано механізм для збалансованого та сталого його розвитку. В архітектуру швидко впроваджуються знання різних суміжних наукових дисциплін. Активно та спрямовано інтегрується міжнародна система архітектурної освіти. Розвиток такого масштабного процесу носить глобальний характер, що стирає територіальні та політичні кордони. Помітно проявляється ситуація об'єктивно нестійкого розвитку у сфері наукового пізнання, в архітектурно-художній практиці, в архітектурній освіті, що дозволяє констатувати, про необхідність подальших наукових досліджень, поповнювати та вносити нові теоретичні обґрунтування принципового розуміння об'єкта дослідження як процесу, так і самого твору архітектурно- художньої творчості, її сутнісного опису.

Архітектурна освіта в силу специфіки, необхідного консерватизму, з одного боку, не може зазнавати частих і кардинальних змін, які спричиняють, як правило, втрату набутих століттями традицій, особливостей, культури. З іншого боку, епоха динамічного впровадження нових досягнень у науці і техніці, що настала, у всі сфери життя людини вимагає адекватного ставлення до об'єктивних умов часу. Револьюційні перетворення у різних галузях наукових знань, якісні зміни у архітектурі, втрата духовності і традицій і натомість нового мислення, дають підстави стверджувати, що архітектурно-художня практика має визначати вимоги до архітектурної освіти (кваліфікаційні вимоги до фахівця). Існує проблемна ситуація необхідності створення умов для сталої взаємодії елементів детермінованої системи у новому перехідному етапі, як і архітектурно - художній творчості, і у підготовці покоління творчої інтелектуально мислячої особистості. Проблемні ситуації сучасних тенденцій архітектурно - художньої творчості в умовах активного впровадження інноваційних технологій, їх відображення на процес архітектурної освіти потребує безперервного вивчення все більш повного охоплення численних факторів, що впливають, включаючи і тимчасові.

Істотна частина архітектурної професії стає «дедалі більше багатонаціональною» на зовсім іншому рівні інституційної та культурної складності. Ця тенденція інтернаціоналізації створює новий потенціал, і нові, часто безпрецедентні проблеми. У все більш складних тенденціях глобалізації у світі вчитися захищати та висвітлювати архітектурну спадщину у своїх країнах, розуміти територіальний та культурний контексти, нести соціальну та культурну відповідальність. До цього закликає та ставить проблему Міжнародний Союз Архітекторів – ЮНЕСКО. По суті – проблема недосконалості та невідповідності динаміки розвитку архітектурної освіти рівню сучасних міжнародних соціально-економічних умов.

Актуальність дослідження. Ущільнення часу, великий потік інформації, входження до єдиного інформаційного освітнього простору, вибір широкого спектра технічних можливостей, ускладнення соціальних та функціональних проблем в архітектурі та дизайні - характерні риси сучасного об'єктивного світу. Залучення до вирішення архітектурно - художніх завдань, знань фахівців різних галузей науки, та галузей практичної діяльності для створення міждисциплінарної моделі роботи у творчих напрямках - підстава стверджувати, що проблема цієї статті, що розглядається, становить науковий інтерес.

Очевидна необхідність об'єднати всі різноманітні сторони архітектурно - художньої творчості в єдину і цілісну модель, запропонувати збірні визначення архітектурної творчості та морфологію сучасної архітектурної освіти, показати можливість використання теоретичних моделей, методів, підходів з інших знань в єдину систему взаємодії. Численні цікаві публікації, актуально заявлені монографії, статті, наукові дослідження, присвячені архітектурі, архітектурній творчості, як процесу та матеріальному об'єкту, по суті – не вичерпали актуальності дослідження, а отже – не повні. Архітектурно – художня творчість має багатий культурно – історичний досвід, накопичений попередніми поколіннями, де закономірності, еволюційний розвиток виявляють певний ступінь самостійності цієї галузі дослідження. Проте, сутнісний опис архітектурно – художньої творчості носить різноманітний характер визначень до суперечливих. Історичну значущість культурної спадщини творчості майстрів архітектури та мистецтва важко переоцінити, однак, завжди залишається місце для її поповнення.

Сучасний стан та тенденції розвитку архітектурно-художньої творчості як відкритої системи через свою соціально-культурну природу, та суб'єктивну основу, є важливими і мають велике значення, що дає основу на новий погляд та наукове обґрунтування архітектурно-художньої творчості як самостійної сутності.

Проблема розвитку архітектурно – художньої творчості є ключовою у сфері архітектурної освіти. У сучасних умовах як джерело творчості все частіше виступають знання, інновації у науці, техніці та способи їх практичного застосування в освіті. Володіння світовою та культурною вітчизняною спадщиною, уміння творчо поєднувати її з сучасними архітектурно-художніми напрямками, та вирішувати складні соціально – просторові завдання нашого часу, є гарантією підготовки особистості з новим інтелектуальним творчим мисленням. Відсутність систематичного аналізу, пов'язаного з вивченням сучасних тенденцій архітектурно – художньої творчості та актуальних векторів архітектурного освіти, дають підстави стверджувати про актуальність дослідження цієї теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На рубежі другого та третього тисячоліття з настанням ери інформатизації сталося безліч революційних змін у культурі, що ґрунтуються на «вибуху наукового мислення». Наукові та технічні революції у багатьох відношеннях перетворюють соціальне життя людини. Світова громадська система переживає період якісного оновлення революційних за своєю суттю змін. Йдеться про перебудову всіх сфер життя, де центральною ланкою є людина.

Підхід до дослідження таких масштабних комплексних проблем науки, орієнтований на вивчення природної і загальнонаукової картини світу, виникає як квінтесенція багатовікової духовно-культурної, і власне наукової діяльності (В.П.Казначеев) розглядалися та були висунуті неперевершеним дослідником В.І.Вернадським, який глибоко досліджував та розкрив фундаментальні вузлові моменти діалектики природи.

Вирішення поставлених темою проблем неможливе без знань та врахування фундаментальних досліджень у галузі філософії, природничих наук та практики, нових технологій, ці проблеми досліджували: А.Н.Авер'янов, А.Л.Андрєєв, А.Бонфі, Б.В.Бірюков та Є.Н.Геллер, Г.Гомперц, Г.Л.Єрмаш, М.Коул та С.Скрібнер, А.Г.Раппапорт, А.Д.Урсул - вчені, архітектури, теоретики галузі освіти.

Проблеми теорії та методології архітектурної форми як основи архітектурно-художньої творчості проектування архітектури міста розгорнуто представлені В.Гропіусом, Ле Корбюзьє, Ф.Л.Райтом, К.Танге, І.В.Жолтовським, А.А.Весніним, К.Мельниковим, М.Я.Гінзбургом, А.Е.Коротковським, С.Василєвим, Є.С.Громовим, А.М.Коршуновим, А.Т.Полянським, А.В.Рябушиним, А.Г.Раппапортом, І.А.Азізян, Н.А.Саприкіної, Ю.І.Кармазіним, А.Ж.Абіловим, Б.У.Куспангалієвим.

Необхідність осмислення феномена архітектури як мистецтва, естетичної організації форми предметного простору - творчого аспекту в архітектурі, що висвітлюються в роботах Платона, Аристотеля, Г.В.Ф.Гегеля, А.Е.Брінкман, К.Зітте, А.Гауді, П.Флоренського, А.Г.Габричевського, А.В.Буніна, В.Крінського А.В.Іконнікова, В.Л.Глазичова, Н.Ф.Гуляницького, І.А.Азізян, З.Н.Яргіної, І.М. Азімова.

Проблеми теорії та методології архітектури як цілісної просторової системи архітектурного моделювання розглянули – А.Ф.Лосєв, А.Г.Раппапорт, Г.Ю.Сомов; система архітектурного моделювання на основі природних форм – Ж.Куелль, Ю.Лебедев, Н.П.Антиферов; Концепція органічної архітектури Г.Л.Саллівен. Теорії фантастів, соціалістів-утопістів, провидців-архітекторів та інженерів представляють Леду і Булле, Г.Оро, О.Вагнер, Г.Лукхард, Е.Мендельсон, П.Меймон, Кікутаке та Катаволос, К.Танге, Ван-де-Вельде ; архітектурну форму як скульптуру – І.Шейн, К.Паран, М.ді Теана, Ж.Фожерон, П.Ербе, А.Гауді.

Пошуки поєднання інтуїції та думки, мистецтва та науки -Ель Лісицький, І.Араухо, Е.Саарінен, Ле Корбюзьє, Ф.Л.Райт, К.Танге розглядали архітектурні об'єкти як єдину біологічну систему. Формування архітектурного простору, його особливості у аспектах багатьох сучасних наук - кібернетики, математики, фізіології, психології представлені І.Леонідовим, Н. Мілютіним, Б Фуллером, Р. Ле Ріколе, К.Лінчем, Р.Арнхеймом, І.М.Сердюк, Ш.Д.Аскарковим; архітектура в просторі - Альбер, Фрідман, Шеффер, Меймон, Йонас, Пінчіс, Курокава.

Архітектори-новатори, які передбачають майбутнє з внесенням ясності в існуючі соціологічні та філософські концепції, охоплюючи архітектуру підземних, надводних, підводних, просторових та космічних споруд, що скасовують розмежування між образотворчими мистецтвами та архітектурою – Бакема, Танге, Рудольф, Аалто, Ван-Ейк, Саарінен, Ле Корбюзьє, Утзон, Шарун, Райт, Черніхов.

Архітектурно-мистецька творчість архітекторів майбутнього, які заслуговують на те, щоб прийняти їхній досвід творчості за приклад - Луїс Кан, Іон Йогансен, Солері; проектна група Канділіса, Вудс та Йосіч; Брюс Гофф, Енріко Кастільйоні, Кікутате, Шульце-Філіц, Йона Фрідман, Ганс Голлейн, Іван Леонідов, Костянтин Мельников.

До проблеми творчої архітектурно-мистецької освіти зверталися: В.В.Бабуров, Г.Б та М.Г. Бархіни, брати Весніни, М.Я. Гінзбург, І.А та П.А. Голосові, І.В.Жолтовський, Я.К.Черніхов, К.С.Мельников, М.С. Туполєв, Н.А.Ладовський, В.Ф.Кринський, Н.В.Докучаєв, М.А.Туркус, І.В.Ламцов, Л.П.Лавров, В.Л.Глазичов, А.Г.Раппапорт, Г.Ю.Сомов А.В.Степанов, А.П.Кудрявцев, А.В.Крашенинников, В.А.Нефьодов, Ю.І.Кармазін., архітектори практики, педагоги, вчені, які беруть активну участь у розробці теорій, методики, принципів і методів проектування, у підготовці архітектора свого часу, здатного висловлювати актуальні проблеми художньо-проектної культури та оволодіти цілісним баченням художньої та наукової картини світу. Підставою для дослідження проблеми сучасної архітектурно-мистецької практики також стали архітектурні об'єкти новітньої архітектури деяких напрямів: модернізму нової хвилі кінця ХХ століття - Arata Isozaki, Franklin D. Israel, Bernard Tschumi, Peter Pran & Carlos Zapata.

Різним аспектам удосконалення та визначення проблем архітектурно-мистецької освіти послужили Програми, методики та праці колективів, багата спадщина вітчизняних та зарубіжних архітектурно-мистецьких шкіл Харківської школи дизайну, архітектурно-мистецьких шкіл та академій сучасних Казахстану, України, республік Середньої Азії; Архітектурних шкіл БАУХАУЗ, Де СТІЛ, Амстердамської, Роттердамської; архітектурних шкіл Європи, Америки. Останні десятиліття інтерес представляють розробки колективів Південного регіону України (Одеса, Миколаїв Ізмаїл) з питань якості освіти та компетентного підходу як основи побудови якісних освітніх програм. Постійне оновлення інформації в галузі науки, техніки, інноваційних технологій, освіти дає підстави вважати, що проблема, що розглядається, практично завжди залишається відкритою системою для дослідників, що неминуче призводить до пошуку шляхів оновлення теоретичних моделей, філософських підходів, світових поглядів в архітектурно-художній творчості: практиці та освіті. Однак, незважаючи на таку увагу до архітектурно-художньої творчості та проблем удосконалення архітектурної освіти дослідження є спробою розглянути сучасні тенденції архітектурно-художньої творчості та визначити актуальні вектори архітектурної освіти на основі системного підходу із застосуванням загальних та спеціальних методів наукового дослідження, що дозволить певною мірою заповнити цю прогалину.

Постановка завдання. Кінець ХХ – початок ХХІ ст. характеризує архітектурно – художню творчість сплеском будівництва унікальних об'єктів архітектури, творів мистецтва у зв'язку з активним впровадженням у сферу архітектури та мистецтва нових досягнень у науці, техніці, технологіях. У сфері архітектурно - художньої освіти помітне відставання цих процесів й, часом, робляться спроби його скорочення, перебуває у стані активного пошуку шляхів рішення. Сучасна тенденція актуальних векторів - інтеграція до єдиного міжнародного освітнього простору на основі радикальних перетворень, з метою конкурентоспроможності та підвищення якості архітектурної освіти. Логічно передбачається процес реформування у системі вищої архітектурної освіти, через реформування та якісні перетворення. Гіпотеза дає підстави припускати, що перетворення відбуватимуться з урахуванням національних традицій, які збагачують загальну культуру та одержують новий імпульс від набуття творчих цінностей своєї рідної, та інших культур. На тлі міжнародного інформаційного простору, що стрімко розвивається, необхідним і своєчасним елементом в освіті та вихованні стає формування нового контекстуального мислення.

Основний матеріал і результати. Глибоке розуміння соціально-функціональних, технічних та естетичних аспектів архітектури відноситься до внутрішнього світу людини, до її психології, уявлення про природу, красу, до культурної спадщини. Призначення архітектури – служити інтересам людини. Воно відображає сучасність будівель, їх переваги, глибоку індивідуальність та нерозривний зв'язок із природою. Нині спостерігається зростання інтересу до мистецької спадщини. Сучасна людина, все глибше і глибше проникаючи у сутність архітектурно-художньої творчості майстрів попередніх поколінь, знаходить у ньому потаємні відгомони поетичним струнам своєї душі, врівноважує той раціоналізм, який супроводжує прогрес техніки і розвитку науки. У пам'ятниках архітектури та мистецтва минулого непорушно документовано побут, рівень будівельної техніки, ставлення до матеріалу. Не лише доцільність архітектури, а й її естетика стала тією сферою творчості видатних архітекторів, де зосередили свою увагу, наприклад Вальтер Гропіус, Франк Ллойд Райт, Петер Беренс, Ле Корбюзьє. Архітектура, їм завжди була мистецтвом, як функція, і як краса, художність, образна виразність, це обов'язкові якості архітектури. Архітектура як мистецтво відображає дух часу, народу, суспільства. - «Найбільший твір істинно виражає життя епохи» (В.Гропіус), «Її мета - привести матеріальний світ до гармонії з життям» (А.Аалто). Подібні висловлювання характерні для Ф. Райта, Ле Корбюзьє, П. Ауда, М. Таута, А. Бурова та інших майстрів.

Архітектура входить у нову фазу свого розвитку. Повсюдно приділяється велика увага її ідейно-художньому змісту, поряд з формами і методами, що вже склалися і виправдали себе, координацією взаємодії архітекторів, художників, які працюють над життєвим

середовищем, з'являються нові напрямки спільних пошуків [1]. Серед них - звернення до художніх традицій і народного мистецтва. У їхньому переосмисленні міститься потужний імпульс удосконалення життєвого середовища, необхідний рівень інформаційного поля, художньо-естетичного початку. Змінюється та збільшується інформативність середовища, спостерігається прагнення до художньої багатоплановості, багатозначності просторового оточення, постійне накопичення духовних та естетичних цінностей – відхід від простоти та примітиву. Сучасні тенденції художньої творчості вимагають і нового художнього мислення, в якому взаємодія різних видів мистецтва стає явищем об'єктивним і здатним все матеріальне оточення, все життєве середовище суспільства підняти до значення синтезованого твору мистецтва. Посилюється значення спільної розробки та обговорення актуальних теоретичних проблем архітектури як мистецтва. У цій сфері є очевидні здобутки. Професор Ю.М. Кармазін стверджує, що «традиція наказує вважати архітектуру частиною культури, причому частиною активної, рушійної, чи не передової. Архітектура включена у створення простору людського проживання, його значень та смислів. Сама архітектура вже вивчається як синонім культури в аспекті просторового досвіду, а за архітектурною діяльністю визнається наявність професійної культури». Компоненти професійної культури поступово стають стилем професійно-орієнтованого мислення спеціаліста, у структурі якого цінності культури актуалізовані та системно організовані. Володіючи ним, майбутній архітектор чи дизайнер виступає як носій прогресивної суспільної свідомості, загальної професійної культури [2].

Архітектурно-художня творчість - одна із складових елементів професійної культури, як і проектна культура, яка формується на основі системного підходу у проектній діяльності, професійних проектних знаннях та вмінні спеціаліста. Перехід до «технологічного» суспільства підвищує вимоги до сучасного виховання та освіти, що складаються з урахуванням тенденції розвитку суспільства. Це сприяє формуванню цілісної особистості - людини творчої, мислячої, культурно освіченої, з твердими переконаннями, демократичними поглядами та активною життєвою позицією. Завдання, що стоять перед архітектурною освітою на рубежі XXI століття, не залишають сумнівів щодо необхідності кардинальної зміни спрямованості освітнього процесу. Реальне вирішення цієї проблеми - досягнення такого рівня професійної архітектурної свідомості, який гарантує наступність в умовах активного впровадження нових досягнень у науці та техніці, включає уявлення про безперервність культурно-історичного процесу і дає бачення професіоналу себе в цьому процесі. Все це передбачає новий підхід до освіти, творчої професії, її соціально-культурної функції мислення, частково втраченої сучасною діяльністю. У зв'язку із завданнями інтелектуалізації освіти та діяльності на перший план виносяться розробки теорії архітектури, орієнтовані на коло соціально-культурних проблем та звернених до перспектив освіти [3]. Досвід вітчизняних та зарубіжних теоретичних і методичних розробок показує, що інтелектуалізація архітектурної освіти веде не до відриву від реальності або від традиційних цінностей зодчества, а до набуття гуманістичної спрямованості архітектурно-художньої творчості, що відкриває можливості асиміляції досягнень усієї світової культури.

Культурно – історична спадщина сучасних архітектурних шкіл важко переоцінити. Історично склалися універсальні та унікальні риси кожної школи, вони мають національні традиції, характерні риси, певний культурний рівень. Архітектурно - художня школа - це, як правило, напрям, за яким стоять відомі, видатні архітектори та художники, теоретики та практики, стилі та напрямки в архітектурі та мистецтві. Дослідження їх цікавить не тільки для обивателя, а й дає можливість професіоналам розвивати їх теорії, концепції, напрями творчості в архітектурній науці, практичному застосуванні, освітньому процесі, а також базуючись на «історичному» досвіді представляти нові контекстуальні рішення. Дослідження передбачає розгляд загальних закономірностей розвитку, особливостей освітнього процесу, характерних рис, властивих даному суспільству, регіональних особливостей, що розкриваються; економічного, науково - технічного, політичного, морального, естетичного, культурного чинників [4]. З кожним підходом до вивчення багатой спадщини творчості сучасних майстрів архітектури та мистецтва не перестає охоплювати

почуття: наскільки актуальними та ідентичними нашому часу є більшість питань, які вирішували наші попередники початку ХХ століття. 1921 - Іттен пише після поїздки до Маздейтського центру поблизу Цюріха: «...уважне вивчення «Заходу Європи» Шпенглера допомогли мені усвідомити, що ми досягли критичної точки в розвитку нашої науково-технічної цивілізації. Мені було недостатньо гасел типу «повернемося до ремесла» або «мистецтво та техніка рука в руку». Я прийшов до висновку, що ми повинні врівноважити наші спрямовані зовні наукові дослідження та технічні роздуми, спрямованими всередину нас самими думками та справами. Я шукав щось для себе та своєї роботи, на чому можна було б започаткувати новий спосіб життя».

"Баухауз" - перша школа художнього конструювання. Навчальний заклад, покликаний готувати художників до роботи у промисловості. Школа, на думку організаторів, мала випускати всебічно розвинених людей, які поєднували б у собі художні, духовні та творчі можливості. Його організатор, прогресивний німецький архітектор Вальтер Гропіус, учень Петера Беренса, який у короткий час зробив справжнім методичним центром у галузі дизайну. Серед його професорів були найбільші діячі культури початку ХХ століття архітектори Міс Ван дер Рое, Ганнес Мейєр, Марсель Брейєр, художники Василь Кандінський, Пауль Клеє, Ліонель Фенінгер, Піт Мондріан. Новаторським був і принцип художньої підготовки. У колишніх школах навчання живопису, рисунку, скульптури за давньою традицією мало пасивний характер і освоєння майстерності відбувалося в процесі, що майже виключав аналіз природи. Дуже цікавою є еволюція «Баухауза». Заснований шляхом об'єднання Веймарської академії мистецтв та школи Ван де Вельде. Вальтер Гропіус говорив: «Мій намір полягає в тому, щоб не навчати так званого лаконічного геометричного «сучасного стилю Європи», а скоріше ввести в істину самого методу мислення, який дозволить розглядати проблему відповідно до конкретних обставин її виникнення. Я хочу, щоб молодий архітектор міг орієнтуватися у будь-якій обстановці; я хочу щоб він міг незалежно створювати справжні, оригінальні форми в тих технічних, економічних і соціальних умовах, в яких він виявиться, замість того, щоб нав'язувати завчені формули навколишньому, що потребує зовсім іншого рішення. Я хочу вчити не готовим догмам, але підходу до проблем нашого покоління, який має бути неупередженим, еластичним, оригінальним. Тільки абсолютна гармонія технічної функціональності та пропорцій форми створює красу. Саме ці критерії роблять завдання настільки багатограним і складним». Школа добровільно зосередила увагу на тому, що є і зараз нагальною необхідністю, - на викорінення помилок механізації, не жертвуючи жодною з її переваг. Мрією було - створення справжніх цінностей, а не нововведень. Баухауз пропагував практично рівноправність всіх видів творчої праці та його логічний взаємозв'язок у світі. Провідним принципом було те, що формотворча діяльність є не односторонньо інтелектуальною чи односторонньо матеріальною справою, а невід'ємною частиною життя, необхідного у кожному цивілізованому суспільстві. Мета Баухауза полягала над поширенні будь-якого стилю, системи чи догми, а наданні оновлюючого впливу всю сферу формоутворення. Школа намагалася сформулювати новий підхід до завдання, який виховає творчу свідомість у всіх однодумців і який зрештою приведе до нового ставлення до життя. Баухауз був першою установою у світі, що наважився втілити цей принцип у конкретній програмі. Провідним принципом, яким була підпорядкована вся робота, було прагнення злиття всіх видів художньої творчості, до возз'єднання всіх прикладних дисциплін з новою архітектурою як її невід'ємні частини. Кінцева, хоч і далека мета Баухауза — єдиний художній твір — будівля, де зникають межі між монументальним і декоративним мистецтвом. Головною ідеєю Баухауза була ідея створення нової єдності, ідея синтезу замість «мистецтва», «напрямів», і досягнення неподільної цілої, що відповідає внутрішній цілісності людини і отримує свій сенс і призначення в реальному житті. Поряд із практичним навчанням йде навчання духовне, вибірка методів осягнення елементів форми та кольору та відповідних законів.

Підмайстри, які закінчили виробничий та формальний курси та підготовлені до спільної роботи, переходять до будівництва на експериментальному та будівельному майданчиках. Баухауз ставить своїм завданням добитися широкого співробітництва у будівництві інженерів, підприємців та художників - всіх відповідальних за економіку, техніку та форму. Художньо обдаровані люди повинні в результаті такого навчання розвинути у собі переважно правильне поєднання виробничих та формальних здібностей. У країні йшла індустріалізація, широко будувалося житло, тож принцип стандартизації ставав особливо актуальним. Але для Баухауза найважливішим був пошук не просто функціональних, але водночас динамічних форм.

Прискорена модернізація – це єдино правильний вектор подальшого розвитку. Об'єднання ряду академічних наукових установ з передовими вузами країни - ще одна тенденція, актуальний вектор архітектурної освіти в соціально-культурних умовах, що динамічно змінюються. Однак, з огляду на те, що не всі наукові структури прагнуть такої співпраці, необхідно чітко позначити її форми. Це можуть бути інноваційні навчально-науково-виробничі центри, регіональні науково – технологічні парки, науково – прикладні центри точних та інженерних наук, бізнес – інкубатори, малі підприємства та ТОВ, проектно-конструкторські бюро, навчально – науково-виробничі дослідницькі лабораторії креативних технологій, універсальні навчальні науково-виробничі дослідні лабораторії інтерактивного проектування та навчання, а ІТ-технології мають бути обов'язковим атрибутом кожного випускника вишу [5]. Планувати переорієнтацію психології професорсько-викладацького складу, розширення та поглиблення викладання з низки технологічних та економічних дисциплін, етапний перехід із навчанням іноземною мовою – одні з перших перспективних пунктів етапу.

Міжнародна стандартна класифікація освіти визначає:

- освіту, як організовану і таку, що володіє наступністю комунікативністю, що мають на меті навчання;
- навчання - будь-яке поліпшення у поведінці, інформативності, знаннях, розумінні, поглядах, цінностях чи навичках;
- комунікація – відносини (діяльність) між двома або більше особами, пов'язані з передачею інформації: думки, ідей знань, стратегій; організована комунікація – структурно-спланована, з певною послідовністю діяльності організації освіти. Створення навчального середовища та використання нових методів навчання, за допомогою яких організується комунікація;
- спадкоємність комунікації - освітня діяльність, елементи якої мають певну діяльність і безперервність - також входять у визначення освіти.

Розглядаючи Університет як основну структурну одиницю навчальних закладів у підготовці фахівців, у процесі становлення будь-якої освітньої установи, на даний час набувають форм таких як: підприємницькі, інноваційні, національні, неминуче відбувається процес обростання численними периферійними структурами: науково-дослідними лабораторіями та інститутами впроваджувальними, консультативними, довузівськими центрами, науково-технологічними парками тощо [6].

Нові підрозділи та центри можуть бути пов'язані з керівним ядром та внутрішніми академічними елементами або тісним, або відносно вільним зв'язком. Результат загальний: вони ведуть університет до подвійної організації основних підрозділів, в яких крім традиційних кафедр і факультетів існують додаткові їх центри, тісно пов'язані із зовнішнім світом. Керуючи процесами та постійно їх удосконалюючи, можна, наприклад, вибудовувати їх такими, якими вони потрібні підприємству. Перехід від функціонального підходу до процесного - специфіка сучасних міжнародних вимог щодо управління якістю підготовки фахівців, результативності підприємства, оптимальності використання кількісних та якісних ресурсів підприємства, нарешті, якості самого процесу. Управління процесами неминуче потребує розвитку структури підприємства (університету та всього комплексу, пов'язаного з ним). Дослідження виділяє лише неповний ряд процесів, які доцільно ідентифікувати як

відносно самостійні центри, як актуальний вектор архітектурної освіти в соціально-культурних умовах, що динамічно змінюються. У ході дослідження встановлено, що ми вступили в період міжнародного руху: інтеграційного процесу в освіті, спільного формування та рівноправної участі в єдиному освітньому просторі, що характеризується реформуванням, оновленням, передбачає перегляд контекстів, пріоритету теоретичних засад, критеріїв змісту освітніх програм, визначення цінностей у традиційному освітньому процесі, якісних характеристик як і самому процесі і одержуваних результатів і, нарешті, вибором моделі у системі архітектурної освіти. Система архітектурно - художньої освіти не вільна у виборі об'єктивних умов (економічні, політичні) своєї діяльності, що виступають як необхідність, проте вона має конкретну та відносну свободу, коли зберігається можливість у виборі цілей, методів або засобів їх досягнення [8]. Різке зниження якості вищої освіти, функціонування факультетів «накрив» і «наскільки», несвідоме виконання своїх обов'язків більшістю викладачів, недбале ставлення до наукових досліджень – все це постійні супутники освіти в країнах, що перебувають у кризі. Підвищення загальної культури спеціаліста, розвиток професійного мислення, становлення ідеології – це підвищення теоретичного рівня спеціальної освіти. Формування цих якостей в даний час вкрай актуальні, коли конкретні навички та знання застарівають значно швидше, ніж раніше набуває особливої важливості.

Висновки. Україна прискіпливо ставиться до збереження культурної спадщини, вивчення якої реалізується багатьох спеціалізованих школах країни. У них надається освіта за напрямками, що пов'язані з дослідженнями архітектурної спадщини, історії мистецтв, архітектури, історичних пам'яток та реставрації. Вищі школи мистецтв України, мають право видавати університетські дипломи, які відповідають рівню магістра: прикладного мистецтва, декоративного мистецтва, дизайну й індустриального дизайну. Ознайомлення з архітектурно-освітньою системою світу, свідчить про досить глибоку та широку мережу архітектурних спеціальностей, які надають можливість розкрити талант кожного студента. Для України цей досвід є цікавим та пізнавальним, оскільки він дозволяє порівняти вітчизняні освітні напрацювання з одним із взірців європейських шкіл з метою розширення як творчих контактів так і покращення якості української архітектурної освіти.

Таким чином, наведеним вище матеріалом підтверджується практична необхідність і педагогічна ефективність застосування оновленої методики архітектурно-художньої підготовки фахівців творчого архітектурного профілю. Мають застосовуватися сучасні інформаційні технології навчання, педагогічні програмні засоби, та засоби і технології комп'ютерної графіки. Процес графічної, художньої, архітектурної підготовки ґрунтується на активній розумовій діяльності студента, причому, засвоєння знань обов'язково поєднується з формуванням умінь і навичок виконання графічних побудов, розробки і читання креслеників, за допомогою сучасних тенденцій архітектурно-художньої творчості у архітектурній та дизайнерській освіті.

Література

- [1] Ефімов А.В. Архітектурно-дизайнерське проектування. Спеціальне обладнання інтер'єру. Навч. посібник / А.В.Ефімов, М.В.Лазарева, В.Т.Шимко. – М.: Архітектура-С, 2008.
- [2] Ткачов В.Н. Архітектурний дизайн (функціональні і художні основи проектування): Навч. посібник. / В.Н.Ткачов. – М.: Архітектура-С, 2006.
- [3] Устін В.Б. Композиція у дизайні. Методичні основи композиційно-художнього формоутворення у дизайнерській творчості: Навч. посібник. / В.Б.Устін. – М.: АСТ: 2007.
- [4] Виппер Б.Р. Введення у історичне вивчення мистецтва / Б.Р.Виппер. – М.: Изд. В.Шевчук, 2008.
- [5] Історія світової культури: Навч. посібник / Л.Т.Левчук. – К.: Либідь, 2000.
- [6] Бартенев І.А. Нариси історії архітектурних стилів: Учбовий посібник / І.А.Бартенев, В.Н.Батажков. – М.: Образотворче мистецтво, 2013.

[7] Львова Є.П. Світова художня культура / Є.П.Львова – СПб.: П. 2007

[8] Абдуллаєв Т. Н. Образное проектирование и современные направления в развитии архитектуры [Электронный ресурс] / Т. Н. Абдуллаєв // Архитектон: известия вузов: Урал. гос. архитектурно-художественная акад. – 2005. – № 2 (10).

References

[1] Efimov A.V. Arkhitekturno-dyzaynerske proektuvannya. Spetsyal'ne obladnannya inter"yeru. Navch. posibnyk / A.V.Efimov, M.V.Lazaryeva, V.T.Shymko. – М.: Arkhitektura-S, 2008.

[2] Tkach'ov V.N. Arkhitekturnyy dyzayn (funktsyonal'ni y khudozhni osnovy proektuvannya): Navch. posibnyk. / V.N.Tkach'ov. – М.: Arkhitektura-S, 2006.

[3] Ustin V.B. Kompozytsiya u dyzayni. Metodychni osnovy kompozytsiyno-khudozhn'oho formoutvorenniya u dyzayners'koyi tvorchosti: Navch. posibnyk. / V.B.Ustin. – М.: AST: Astrel', 2007.

[4] Vypper B.R. Vvedennya u istorychne vyvchennya mystetstva / B.R.Vypper. – М.: Yzd. V.Shevchuk, 2008.

[5] Istoryiya svitovoyi kul'tury: Navch. posibnyk / L.T.Levchuk. – К.: Lybid', 2000.

[6] Bartenev Y.A. Narysy istoriyi arkhitekturnykh styliv: Uchbovyu posibnyk / Y.A.Bartenev, V.N.Batazhkov. – М.: Obrazotvorche mystetstvo, 2013.

[7] L'vova YE.P. Svitova khudozhnya kul'tura / YE.P.L'vova – SPb.: Piter, 2007

[8] Abdullayev T. N. Obraznoe proektyrovanye y sovremennye napravlenyya v razvytyy arkhytektury [Elektronnyy resurs] / T. N. Abdullaev // Arkhytekton: yzvestyya vuzov: Ural. hos. arkhytekturno-khudozhestvennaya akad. – 2005. – № 2 (10).

CURRENT TENDENCIES OF ARCHITECTURAL AND ARTISTIC CREATIVITY

Olena Konsyna

Senior Lecturer of the Department of Drawing, Painting, and Architectural Graphics,
alenaconsyna@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5270-1368

*Institute of Architecture and Art,
Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture*

Abstract. The article outlines the relevance of the research, identifies the subject of research, the object and subject of scientific research, the problems and methods of research, identifies aspects of scientific novelty, identifies the theoretical value and practical significance of the research.

Research carried out within the framework of the scientific activities of the Department of Drawing, Painting and Architectural Graphics, the Department of Architectural Media Design, indicates the need to consider innovative lighting processes as part of practical development directly aimed at adapting the site to new clicks.

The article looks at the results of the study of those who developed detailed programs from the disciplines of the departments for architecture students, graphic designers, and methods of depicting the current design solutions in people's lives, and in the modern world. , as the compositional vision of future architects develops, designers.

The need for integration of traditional academic and innovative approaches in the field of imagery as a complex basic subject in the profession of architect and graphic designer is highlighted. The article examines current approaches to the understanding and their reflection in architectural solutions of major initial buildings based on the analysis of Ukrainian and foreign evidence.

New methods of enlightenment are being developed that support these transformations. Conceptual and practical solutions have been identified in the field of depicting architectural spaces in major initial projects, which indicate current changes in the lighting process system.

Keywords: higher architectural education, drawing, architectural design, biophilic design, outdoor painting, artistic and graphic skills, exterior, interior.